

*Handläggare:
Lena Weilandt*

Yttrande över motion av Andres Käärik m fl (fp) om en anläggning i Sverige för protonbehandling av cancer

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsutskottet har fått i uppdrag att bereda ärendet inför landstingsstyrelsens yttrande över motionen.

Medicinsk programberedning 4 har tagit del av ärendet.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta att yttra sig enligt förvaltningens synpunkter i det här tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter

Protonterapi och lättjonsterapi är båda en vidareutveckling av strålterapi vid cancer. De nya teknikerna ger möjlighet att ge en högre stråldos i själva tumören med en minskning av stråldos till omkringliggande vävnad. Detta innebär en ökad chans till lokal kontroll av tumören och en minskad risk för biverkningar. Påverkan på ökad överlevnad finns ännu ej tydligt påvisad i studier men antagandet är att en bättre lokal kontroll av cancersjukdomen ger positiva effekter på överlevnaden.

Patientgrupper där dessa strålbehandlingsmetoder skulle vara lämpliga är patienter med tumörer som har nedsatt känslighet för strålbehandling som t.ex. prostatacancer, öron- näsa hals tumörer samt tumörer i skallbasen samt barn med vissa tumörtyper. Beräkningar finns på att antalet patienter som skulle ha medicinska fördelar av behandling med protonstrålning är ca 2000-2500 patienter per år i Sverige. I Stockholm skulle det innebära ca 400 patienter per år. För behandling med lätta joner är patientantalet något lägre.

I Uppsala finns sedan 50-talet en mindre protonbehandlingsanläggning med en mycket begränsad patientverksamhet. Anläggningar för protonterapi finns i klinisk drift på ett flertal platser i världen. Cirka 35 000 patienter har erhållit denna form av behandling. I Europa planeras bl.a. att uppföra ett antal protonterapianläggningar för patienter inom EU.

Bilaga: Motionen

Lättjonsanläggningar finns framför allt i Japan och i Tyskland. Den kliniska erfarenheten av denna typ av behandling är mer begränsad. Lättjonsanläggning kan anses ha en viss fördel då både protoner och lätta joner kan utvinnas vid samma anläggning.

Ett gemensamt nationellt projekt har startats för att ta fram ett förslag till en nationellt samägd protonanläggning som ska vara förlagd till Uppsala. Inom ramen för projektet pågår kartläggning av lämpliga patientgrupper, hälsoekonomiska beräkningar samt utveckling av förslag till former för ett nationellt samägande. Deltagare i den nationella projektgruppen är de onkologiska klinikerna i Sverige exklusive Karolinska sjukhuset. Projektgruppen kommer under hösten 2003 att publicera en omfattande rapport om medicinska och ekonomiska aspekter på behandlingsformen.

Beträffande lättjonsterapi förespråkas metoden av Karolinska sjukhuset och Karolinska Institutet då lätta joner bl.a. är intressant ur FoU perspektiv. Anläggningen föreslås vara placerad i anslutning till Karolinska sjukhuset. Finansiering föreslås även här vara ett nationellt samägande. Inom projektgruppen för lättjoner pågår också för närvarande ett fördjupat analysarbete om metodens användbarhet och kostnader på kort och långsikt.

Båda former av anläggningar kräver stora investeringar. Investeringsutgiften för en protonanläggning är ca 600 miljoner kronor och en lättjonsanläggning drygt 700 miljoner kronor. Därutöver tillkommer årliga driftskostnader.

Sammanfattning

Det råder oenighet inom den medicinska professionen i länet och inom landet om vilken metod som är att föredra. Det förefaller rimligt att den medicinska professionen och SBU (Statens beredning för utvärdering av medicinsk metodik) bearbetar frågan om lämpligast strålbehandlingsmetod innan frågan om investeringar och en nationell samverkan behandlas.

Frågan kommer att diskuteras med företrädare för landstinget i Uppsala inom ramen för 3 S utredningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för medicin- och omvårdnad, BKV. Samråd har skett med chefläkare Hans Samnegård, bitr. landstingsdirektör Göran Stiernstedt, finansdirektör Helena Holmstedt samt LK Juridik.